

„AZ EURÓPAI CIVIL TÁRSADALOM FEJLESZTÉSE ÉS A „BUDAPESTI NYILATKOZAT”

2004. március 25-28. között százharminc közösségi munkás, kutató, támogató, döntéshozó, valamint kormányzatok, társadalmi szervezetek és közösségek képviselői 33 országból, az Európai Unióból és azon kívülről, találkoztak, hogy felkészüljenek a 10 tagjelölt ország csatlakozására. A konferenciát – melynek fókuszában az európai civil társadalom fejlesztése állt a közösségfejlesztés eszközeivel – a Közösségfejlesztők Nemzetközi Egyesülete, az Egyesült Európai Társadalomfejlesztési Iroda és a Magyar Közösségfejlesztők Egyesülete szervezte a Magyar Köztársasági Elnök védnöksége alatt.

A közösségfejlesztés a civil társadalom fejlesztésének egyik eszköze, amely segít a közösségeknek lehetőségeik feltárásában és a számukra legfontosabb cselekvési tervek meghatározásában, összhangban a társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlesztési irányelvekkel. A közösségfejlesztés arra törekszik, hogy a helyi közösségeket képessé tegye a szerepvállalásra és az önálló cselekvésre, beleértve a földrajzilag meghatározott, a közös érdekek vagy azonos identitás, illetve a konkrét témák és kezdeményezések alapján szerveződő közösségeket is. A közösségfejlesztés a közösségi csoportokon, szervezeteken és hálózaton keresztül fejleszti az emberek képességét arra, hogy aktív tagjai legyenek a társadalomnak, valamint felkészíti az intézményeket és az állami, magán és nem kormányzati szervezeteket arra, hogy párbeszédet alakítsanak ki a lakossággal az őket érintő változások közös meghatározásában és végrehajtásában. A közösségfejlesztés támogatója az aktív és demokratikus társadalmi részvételnek és az önálló véleménynyilvánításnak a hátrányos helyzetű és kiszolgáltatott helyzetben lévő közösségekben. Olyan értékrend és alapelvek mentén határozza meg önmagát, mint az emberi jogok, a társadalmi befogadás, az egyenlőség és a máság elfogadása, amelyeket meghatározott eszköz- és ismeretrendszeren keresztül érvényesít.

A 2004 márciusában Budapesten megrendezett konferencia résztvevői, a társadalmi szervezetek, kormányzatok, támogatók és helyi közösségek képviselői, elismerik a civil társadalom fejlesztésének az Európai Unió által meghatározott kiemelt szerepét, és hangsúlyozzák a közösségfejlesztés fontosságát ezen folyamat támogatásában és az emberi jogok védelmében. A résztvevők arra kérik az EU-t, a nemzeti, regionális és helyi kormányzatokat, hogy, kötelezzék el magukat egy társadalmi és gazdasági értelemben befogadó, sokszínű, környezetileg fenntartható és igazságos társadalom kialakítása mellett, és biztosítsák a társadalmi párbeszéd kialakításához szükséges struktúrák, irányelvek és a mechanizmusok meglétét az Európai Unió illetve tagállamai és a civil társadalom között. Ennek megteremtéséhez morális és anyagi támogatás szükséges, és megfelelő színvonalú jogi, intézményi és anyagi feltételek megteremtése, különös tekintettel a közösségfejlesztésre. A konferencia résztvevői hangsúlyozzák a közösségfejlesztés szerepét azoknak a mechanizmusoknak a kialakításában, amelyek elősegítik Európa minden lakosának befogadását – legyen az állampolgár, (ideiglenes) bevándorló vagy menekült. A résztvevők elutasítják a rasszizmus és az idegennyűlölet egyre nyíltabban jelentkező

formáit, valamint a burkolt, a jelenlegi bevándorlási politikában megnyilvánuló rasszizmust is, amely létjogosultságot ad az „európai erőd” jelenségnek. A konferencia résztvevői elismerik, hogy az Európai Unió bővítésének következményeként a társadalmi, gazdasági, kulturális élet meg fog erősödni a térségben.

Fontos szerepet tulajdonítanak olyan mechanizmusok kifejlesztésének, amelyek elő tudják segíteni a jó példák megosztását az Európai Unión belül, de az EU és azon kívüli országok és intézmények között is (beleértve a többi európai országot), ahol a közösségfejlesztés meghatározó szerepet játszott a nyomor és a társadalmi kirekesztés enyhítésében, a háborús konfliktusok megoldásában és a béketeremtésben. Végül, a konferencia résztvevői szükségesnek tartják tudatosítani mindazokat a hatásokat, melyekkel a szegénység, a társadalmi kirekesztés és a marginalizálódás a kulturális és nemzeti kisebbségeket és menekülteket sújtja. Ugyanakkor hangsúlyozzák, hogy a gyakorlatban a közösségfejlesztés azért küzd, hogy hangot adjon a kisebbségi perspektíváknak a törvényi szabályozás és gyakorlat kialakításakor, így a fekete és más kisebbségi közösségek szerves részei legyenek ennek a folyamatnak.

A konferencia kulcsfontosságú célja volt, hogy egy közös nyilatkozatot hozzon létre az európai közösségfejlesztésről az Európai Unió, a nemzeti kormányok és más kulcsszereplők számára. Következzen tehát egy részlet a közös egyetértésen alapuló nyilatkozat szövegéből.

A „Budapesti Nyilatkozat” főbb pontjai:

Közösségfejlesztési politika és törvényhozás európai, nemzeti és helyi önkormányzati szinten

1. Az EU Munkatügyi és Szociális Főigazgatóságának kezdeményeznie kellene egy olyan, átfogó EU-s irányelvi állásfoglalás 2005-ös megjelentetését, amely rávilágít a közösségfejlesztés szükségességére az állampolgári részvétel fokozása és a társadalmi tőke építése terén. A közösségfejlesztés szerepét ebben a folyamatban explicit módon kell elismertetni, és a 2007-es Strukturális Alapokon keresztül, és a különböző független alapokkal, alapítványokkal és civil szervezetekkel, és az azok közti koordináció fejlesztésével, következetes és fenntartható támogatási csatornákat kell biztosítani a helyi, regionális és európai közösségfejlesztő hálózatok számára.

2. 2006-ig minden nemzeti kormánynak fontolóra kellene vennie egy olyan miniszter kinevezését, aki kifejezetten a közösségfejlesztő irányelvek kialakításáért és megvalósításáért felelős, és az összes minisztériumra kiterjedő hatáskörrel rendelkezik. Arra is kérjük a kormányokat, hogy vegyék fontolóra a közösségfejlesztés törvényi szabályozását is.

3. A regionális és helyi önkormányzatoknak 2007-től kezdődően olyan éves cselekvési terveket kellene megjelentetnie és végrehajtania, amelyek megfelelően körülírják az idevágó speciális intézkedéseket, beleértve a befektetéseket, valamint a közösségfejlesztő cselekvések követését és értékelését a hatékony társadalmi részvétel fokozása terén. Ezeket a terveket a közösséggel való kiterjedt konzultáció mellett kell kialakítani.

További címek a „Budapesti Nyilatkozatból”:

- 4-6. Közösségfejlesztés képzés, tréning
- 7-10. Közösségfejlesztés elmélet és kutatás
- 11-14. Közösségfejlesztés és a vidék
- 15-17. Közösségfejlesztés és városi regeneráció
- 18-20. Közösségfejlesztés, fenntartható fejlődés és környezet
- 21-23. Közösségfejlesztés, élethossziglani tanulás és kulturális fejlődés
- 24-26. Közösségfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés és a társadalmi gazdaság
- 27-30. Közösségfejlesztés, kisebbségek, bevándorlók, idegengyűlölet, rasszizmus és diszkrimináció

További információ:

Garry Craig professzor
Közösségfejlesztők Nemzetközi Egyesülete (IACD)
e-mail: g.craig@hull.ac.uk

Margo Gorman
A Társadalmi Fejlesztés Egyesült Európai Irodája
e-mail: margogorman@eircom.net

Vercseg Ilona
Közösségfejlesztők Egyesülete Magyarország
e-mail: kofe@kkapcsolat.hu

Varga Tamás

AZ ANDRAGÓGIÁRA ÉPÍTŐ SZAKIRÁNYOK KONZORCIUM- ELŐKÉSZÍTŐ MEGBESZÉLÉSE

A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Fel-
nőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet (7633 Pécs,
Szántó Kovács János u. 1/b) emlékeztetője a 2004. április 26-án
a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karának Fel-
nőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézetében megtar-
tott konzorcium-előkészítő megbeszéléséről.

A jelenlévők abban állapodtak meg, hogy csatlakoznak az
ELTE BTK dékánja által vezetett nagy konzorciumhoz, illetve
az azon belül alakuló, az andragógia, a pedagógia és a pszichológia
„bemenettel” foglalkozó kisebb csoportosuláshoz. Ez utóbbiban
az érdekelt intézmények összefogója Dr. Hunyady György pro-
fesszor úr. A csak az andragógiára építő szakirányok képviselő-
ivel a megjelentek Dr. Koltai Dénes igazgató urat bízták meg.

A megbeszélésen a Humán erőforrás-fejlesztés Operatív
Program 3.3 jelzete alatt, a *felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fej-
lesztése* címmel meghirdetett pályázati kiírás első komponensével
kapcsolatban két pályázat lehetősége merült fel. Az első a tan-
terv kialakításával és akkreditációjával foglalkozna, a másik
pedig a tananyag kidolgozását és digitális megjelenítését vállal-
ná. A tantervi munkálatok képviselőjét az ELTE, a tananyag-
fejlesztés konzorciumát a PTE TTK FEEFI vezetné. A jelenlé-
vők mindkét konzorcium megalakítására szándéknyilatkozatot
írtak alá, azzal a feltétellel, hogy a tananyag kidolgozásával
kapcsolatos pályázatot az érdekeltek csak abban az esetben ad-
nák be, ha az a tantervi munkálatok támogatási esélyeit nem
csökkentené.

A jelenlévők felhatalmazására megkerestük Hunyady György
professzor urat, aki a második pályázatot esélynövelőnek, ezért be-
adandónak tartotta. Ennek megfelelően a tananyag kidolgozására
és digitalizálására irányuló konzorcium megszervezését elindítjuk.
A részletek kidolgozása érdekében **2004. május 21-én 15 órai
kezdettel Budapesten, a Magyar Művelődési Intézet épületében**
megbeszélést tartunk, amelyre a konzorciumban részt venni szán-
dókozó intézmények e tárgyban érdekelt képviselőit tisztelettel
meghívjuk, és feltétlenül várjuk.

A szándéknyilatkozathoz csatlakozók listája, egyben a tan-
anyag kidolgozására és digitalizálására vállalkozó konzorcium
intézményei:

1. Berzsenyi Dániel Főiskola

2. Debreceni Egyetem Bölcsész-tudományi Kar
3. Debreceni Egyetem Hajdú-böszörményi Pedagógiai Fő-
iskolai Kar
4. Dunaújvárosi Főiskola
5. Eötvös József Főiskola Pedagógiai Fakultás
6. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pedagógiai-Pszicho-
logiai Kar
7. Eötvös Lóránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző
Főiskolai Kar
8. Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai
Főiskolai Kar
9. Kodolányi János Főiskola
10. Nyíregyházi Főiskola
11. Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János
Tanítóképző Főiskolai Kar
12. Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagóg-
iai Főiskolai Kar
13. Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Fel-
nőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet
14. Szent István Egyetem Gazdasági- és Társadalomtud-
ományi Kar
15. Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar
16. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző
Főiskolai Kar
17. Tessedik Sámuel Főiskola Gazdasági Főiskolai Kar
18. Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola
19. Zsigmond Király Főiskola
20. Magyar Művelődési Intézet

A szándéknyilatkozatot aláíró 15 intézmény képviselői a
munkálatok összefogására a következő kollégákat kérték fel:
felnőttképzési szervező szakirány: Cserné Dr. Adermann
Gizella;

munkavállalási tanácsadó szakirány: Dr. Szilágyi Klára;
művelődésszervező szakirány: Kraiciné Dr. Szokoly Mária,
Dr. Sári Mihály, Dr. T. Kiss Tamás;
személyügyi szervező szakirány: Dr. Halmas Csaba.

Pécs, 2004. május 8.

Az emlékeztetőt összeállította: Dr. Kocsis Mihály.